

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
Кафедра української мови**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

«*18*» *18*» 2025 р.
проф. *Блажко О. А.*

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи соціолінгвістики

підготовки *бакалавра*
галузі знань *03 Гуманітарні науки, 01 Освіта/Педагогіка*
спеціальностей: *035 Філологія*
спеціалізації *035.01 Українська мова та література*
додаткова предметна спеціальність *014.028 Середня освіта (Мови і літератури (польська))*
Освітня програма *Філологія. Українська мова та література. Середня освіта. Мови і літератури (польська)*

факультет *філології й журналістики імені Михайла Стельмаха*

Вінниця – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни *Основи соціолінгвістики* для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 035 *Філологія*, спеціалізацією 035.01 *Українська мова та література*, додатковою предметною спеціальністю *Філологія. Українська мова та література. Середня освіта. Мови і літератури (польська)*.

Освітньо-професійна програма *Філологія. Українська мова та література. Середня освіта. Мови і літератури (польська)*

Мова навчання *українська*

«27» червня 2025 р. 15 с.

РОЗРОБНИК: *Прокопчук Л. В.*, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент

Рецензенти:

1. *Кухар Н. І.*, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент

2. *Богатько В. В.*, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови

Протокол від «27» червня 2025 р. № 13

Завідувач кафедри української мови

«27» червня 2025 р.

О. А. Павлушенко

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від «18» серпня 2025 р. № 1

Голова НМК

«18» 08 2025 р.

Н. І. Кухар

Погоджено:

Гарант освітньої програми

«18» 08 2025 р.

В. І. Ткаченко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація / спеціальність / предметна спеціальність, освітня (освітньо-професійна або освітньо-наукова) програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 4. Кількість кредитів на поточний навчальний рік – 4.	Галузь знань <i>03 Гуманітарні науки,</i> <i>01 Освіта/Педагогіка</i>	Вибіркова	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – 30 год сам. роб.	Спеціальність <i>035 Філологія</i> Спеціалізація <i>035.01 Українська мова та література</i> Додаткова предметна спеціальність <i>Середня освіта. Мови і літератури (польська).</i> Освітньо-професійна програма <i>Філологія. Українська мова та література. Середня освіта. Мови і літератури (польська)</i>	РІК НАВЧАННЯ	
		4-й	
Загальна кількість годин – 120. Кількість годин на поточний навчальний рік – 120. Кількість годин на 8-й семестр – 120.		СЕМЕСТР	
		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3,5</i> <i>самостійної роботи – 5</i>	Ступінь вищої освіти: <i>бакалавр</i>	ЛЕКЦІЇ	
		12 годин	
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		36 годин	
		ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ	
		–	–
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		72 години	
		ВИД КОНТРОЛЮ:	
		залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи (%) становить:
для денної форми навчання – 40 % : 60 %.

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. Мета навчання – засвоєння здобувачами вищої освіти основних понять соціолінгвістики (мовна ситуація, мовна політика, мовна стійкість); вивчення питань, пов'язаних із суспільним характером мови: мовна ситуація, мовна політика і мовне планування в Україні; з'ясування впливу соціуму на розвиток і функціонування української мови і, навпаки, впливу мови на соціум.

2.2. Завдання навчання

- ознайомити студентів з історією соціолінгвістичних досліджень;
- забезпечити засвоєння основних понять соціолінгвістики: мовна політика, мовна ситуація, мовна стійкість, мовна свідомість, мовний код, а також про вплив суспільних чинників на розвиток мови;
- сформувати в студентів навички аналізувати соціолінгвістичні явища, застосовуючи методи соціолінгвістичних досліджень, розв'язувати конкретні прикладні завдання.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність критично оцінювати власне мовлення й суспільну мовну практику;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

2.3.2. Фахові компетентності:

- здатність обґрунтовувати свою світоглядну й громадянську позицію, дискутувати щодо проблемних питань сучасної соціолінгвістики;
- здатність розуміти й адекватно оцінювати досягнення науки та цивілізації, мислити на теоретичному рівні, володіти методами наукового пізнання і творчої діяльності;
- здатність застосовувати комплекс знань, умінь і навичок під час аналізу питань щодо мовної політики та мовної ситуації в Україні;
- здатність залучати відомості із соціолінгвістики як допоміжний науковий матеріал до досліджень у межах свого фаху.

2.4. Результати навчання:

- аналізувати процеси, що відбуваються в структурній і функціональній сферах української мови на сучасному етапі її розвитку;

– оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми й пропонувати шляхи їхнього розв’язання, аргументуючи власні міркування;

– цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. СОЦІОЛІНГВІСТИКА ЯК НАУКОВА ГАЛУЗЬ

ТЕМА 1. Соціолінгвістика в системі мовознавчих дисциплін

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни «Основи соціолінгвістики». Предмет та об’єкт соціолінгвістики, її основні напрями та галузі. Місце соціолінгвістики серед інших лінгвістичних дисциплін.

Історія становлення і розвитку соціолінгвістичних досліджень: Женевська школа (Ф. де Соссюр), французька школа (А. Мейє, Ж. Вандрієс), празька лінгвістична школа, американська соціолінгвістична традиція, соціолінгвістичні напрацювання німецьких мовознавців.

Етапи розвитку української соціолінгвістики: 1) друга половина XIX ст. – до 20-х рр. XX ст.; 2) 20–40 рр. XX століття; 3) 50–90 рр. XX ст.; 4) з 90-х років XX ст. і до сьогодні. Українська соціолінгвістика на сучасному етапі. Загальний огляд соціолінгвістичних праць Ю. Шевельова, Б. Ажнюка, Л. Масенко, Л. Ставицької та ін.

Поняттєвий апарат соціолінгвістики. Рідна мова. Мовний код. Перемикання коду. Мовна стійкість, її джерела. Мовна норма. Дослідження мовної норми у вітчизняному мовознавстві. Лінгвістична і соціально-історична сутність норми. Співвідношення понять «система мови» – «норма мови» – «літературна норма». Мовна діяльність. Мовна варіативність. Мовленнєве спілкування, мовленнєва поведінка, мовленнєвий акт.

ТЕМА 2. Методи соціолінгвістичних досліджень

Методи збирання матеріалу: спостереження, інтерв’ю, анкетування, тести. Безпосереднє спостереження, його роль у науковому пізнанні дійсності. Специфіка інтерв’ю в соціолінгвістиці. Анкетування як метод отримання соціолінгвістичної інформації. Типи соціолінгвістичних анкет, основні вимоги до їх складання. Методика опитування респондентів. Способи заповнення анкет. Розписане інтерв’ю.

Аналіз письмових (документальних) джерел. Первинні і вторинні письмові джерела. Характеристика первинних джерел (письмових і усних). Біографічний метод. Метод сфер / царин.

Методи соціолінгвістичного аналізу. Оброблення й подання статистичних результатів. Відбір інформантів.

Основні напрями гендерної лінгвістики: відображення статі в лексиці і фразеології, гендерні ознаки мовної картини світу, особливості мовлення чоловіків і жінок та ін.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ПРИРОДА МОВИ В СУСПІЛЬСТВІ

ТЕМА 3. Форми існування мови

Літературна мова (стандарт). Побутово-розмовне мовлення. Просторіччя, сленг.

Поняття «соціолект» у сучасній лінгвістиці, його структура. Жаргон: проблеми й аспекти його вивчення. Сучасний український інтержаргон. Молодіжний соціолект: причини його виникнення і функціонування. Основні ознаки молодіжного соціолекту. Лексико-фразеологічний склад молодіжного сленгу. Взаємодія молодіжної субмови з іншими підсистемами загальнонаціональної мови. Койне (інтердіалект).

Суржик як розмовна форма побутування української мови. Проблеми термінологічного визначення. Піджини, креольські мови, лінгва франка. Причини виникнення і функціонування суржику. Вивчення суржику у вітчизняному мовознавстві. Суржик у радянській і пострадянській масовій культурі. Суржик у сучасній художній літературі, публіцистиці.

ТЕМА 4. Мовна ситуація

Визначення мовної ситуації. Диференціація ознак мовних ситуацій. Критерії класифікації мовних ситуацій.

Специфіка мовної ситуації в Україні: історичні та сучасні аспекти. Специфіка мовної ситуації в Україні. Мовна ситуація в освіті. Мовна ситуація в ЗМК. Мовна ситуація в торгівлі і сфері реклами. Мовна ситуація у сфері судочинства та діловодства. Мовне портретування в системі методів вивчення мовної ситуації в регіоні (населеному пункті). Поняття мовного ландшафту. Методи та прийоми дослідження мовного ландшафту.

Мовна ситуація та білінгвізм. Двомовність і диглосія. Інтерференція як результат взаємодії двох мов.

Мови національних меншин. Комунікативне середовище: вибір мови спілкування. Володіння мовами.

Мовний конфлікт. Соціолінгвістичні аспекти мовних конфліктів. Типи мовних конфліктів.

ТЕМА 5. Мовна політика

Мовна політика як об'єкт соціолінгвістики. Типи мовної політики. Мовне законодавство європейських країн.

Мовна політика в СРСР. Русифікація та денаціоналізація. Мовна політика України в пострадянський період. Особливості мовної політики України на сучасному етапі. Мови національних меншин в Україні. Законодавство про мову та його реалізація в Україні. Мовне планування. Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій.

ТЕМА 6. Мовна особистість як соціокультурний феномен

Поняття мовної особистості. Типологія мовних особистостей. Вікові, статеві, статусно-рольові аспекти мовних особистостей. Мовна поведінка. Соціальні чинники як детермінатори мовної поведінки. Мовний портрет. Українська мова як об'єкт свідомого вибору мовця. Специфіка мовної поведінки українців. Український студент як мовна особистість.

Поняття маніпулятивного дискурсу. Мовні маніпулювання в рекламі. Політична реклама, політична діяльність і мова. Ідеологія та мова. Ідеологічний дискурс. Проблеми ідеологізації мови: історія та сучасність.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	СР		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. Соціолінгвістика як галузь мовознавства												
Тема 1. Соціолінгвістика в системі мовознавчих дисциплін	40	2	10			28						
Тема 2. Методи соціолінгвістичних досліджень дії	20	2	4			14						
Разом за розділом 1	60	4	14			42						
РОЗДІЛ 2. Функціональна природа мови в суспільстві												
Тема 3. Форми існування мови	8	2	4			2						
Тема 4. Мовна ситуація	22	2	8			12						
Тема 5. Мовна політика	18	2	4			12						
Тема 6. Мовна особистість як соціокультурний феномен	12	2	6			4						
Разом за розділом 2	60	8	22			30						
Усього годин	120	12	36			72						

ПРИМІТКА: ЛК – лекції; ПЗ – практичні заняття; ЛЗ – лабораторні заняття; ІЗ – індивідуальні заняття; ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання.

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Тема 1. Соціолінгвістика в системі мовознавчих дисциплін	2	
2.	Тема 2. Методи соціолінгвістичних досліджень	2	
3.	Тема 3. Форми існування мови	2	
4.	Тема 4. Мовна ситуація	2	
5.	Тема 5. Мовна політика	2	
6.	Тема 6. Мовна особистість як соціокультурний феномен	2	
УСЬОГО ГОДИН		12	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Тема 1. Соціолінгвістика в системі мовознавчих дисциплін	10	
2.	Тема 2. Методи соціолінгвістичних досліджень	4	
3.	Тема 3. Форми існування мови	4	
4.	Тема 4. Мовна ситуація	8	
5.	Тема 5. Мовна політика	4	
6.	Тема 6. Мовна особистість як соціокультурний феномен	6	
УСЬОГО ГОДИН		36	

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено

8. Теми індивідуальних занять

Навчальним планом не передбачено

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Тема 1. Соціолінгвістика в системі мовознавчих дисциплін	28	
2.	Тема 2. Методи соціолінгвістичних досліджень	14	
3.	Тема 3. Форми існування мови	2	
4.	Тема 4. Мовна ситуація	12	

5.	Тема 5. Мовна політика	12	
6.	Тема 6. Мовна особистість як соціокультурний феномен	4	
УСЬОГО ГОДИН		72	

10. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Груповий проєкт *«Ідеї соціології мови в працях зарубіжних лінгвістів»*. Завдання: *об'єднавшись у мікрогрупи (по 3), підготувати виступ (із презентацією) на одну з тем:*

- Питання щодо суспільної природи мови в наукових розвідках Ф. де Соссюра.
- Лінгвосоціологічне розуміння мови в працях К. Фосслера.
- Новаторство ідей А. Мейє в підходах до вивчення аспектів узаємодії мови і суспільства.
- Унесок Ж. Вандрієса в розвиток соціолінгвістичної науки.
- Питання взаємодія мови й соціуму в працях Й. Л. Вайсгербера.
- Лінгвосоціологічне розуміння мови в працях Л. Блумфілда.
- Соціальний контекст функціонування мови в «Тезах Празької лінгвістичної школи».
- Питання соціальної сутності мови в працях Е. Сепіра.

Вимоги до повідомлення:

1. Достовірність інформації, її відповідність обраній темі (2 б.).
 2. Інформативність (глибина розкриття теми) (3 б.).
 3. Оцінність міркувань, власні висновки (2 б.).
 4. Наявність презентації, підготовленої відповідно до усталених вимог (2 б.).
 5. Інформація про використані джерела (1 б.).
2. Підготувати наукове повідомлення на одну із запропонованих тем:
 1. Унесок О. Потебні в розвиток вітчизняної соціолінгвістики.
 2. Унесок Михайла Драгоманова в розвиток вітчизняної соціолінгвістики.
 3. Мова і суспільство в працях Івана Франка.
 4. Соціолінгвістичні проблеми в працях Івана Огієнка.
 5. Роль Олени Курило в нормалізації української літературної мови.
 6. Унесок Олекси Синявського в розвиток української літературної мови.
 7. Соціолінгвістичні проблеми в працях Л. Масенко.
 8. Унесок Л. Ставицької в розвиток вітчизняної соціолінгвістики.
 9. Г. Мацюк у плеяді вітчизняних соціолінгвістів.
 10. Унесок П. Селігея у розвиток вітчизняної соціолінгвістики.

Вимоги до повідомлення:

1. Достовірність інформації, її відповідність обраній темі (2 б.).
2. Інформативність (глибина розкриття теми) (3 б.).
3. Оцінність міркувань, власні висновки (2 б.).
4. Наявність презентації, підготовленої відповідно до усталених вимог (2 б.).
5. Інформація про використані джерела (1 б.).

3. Індивідуальний проєкт *«Лінгвістичний ландшафт мого населеного пункту»*. Завдання – проаналізувати писемний простір свого населеного пункту, зокрема мову приватних оголошень та реклами.

Схема аналізу:

1. Історична довідка (короткі відомості про заснування поселення).
2. Відомості про національний склад.
3. Мова рекламної інформації населеного пункту (мова оголошень на рекламних щитах, дошках оголошень), їхня відповідність чинним мовним нормам.

11. Методи та технології навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання, серед них – *метод проблемного викладу навчального матеріалу, частково-пошуковий (евристичний) метод, пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод*.

Для залучення здобувачів вищої освіти до самостійного розв'язання завдань наукового характеру з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій передбачено використання *дослідницького методу*.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються різноманітні *технології навчання: особисто орієнтовані, творчо-розвивальні, інтерактивні, інформаційно-комунікаційні*. Навчання є студентоцентрованим та здійснюється через активну практичну діяльність.

Лекції органічно поєднуються не лише з практичними заняттями, а й із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку потрібної інформації, дібранні та огляді літературних джерел за заданою тематикою, виконанні навчальних завдань тощо.

Технології *дистанційного навчання: комп'ютерні технології (електронна пошта, відеоконференція); мобільні технології*.

12. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання: усне опитування (індивідуальне, групове, фронтальне), тестування, виконання поточних модульних робіт, написання есе, розв'язування практичних завдань, ситуацій, виконання проєктів.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять (лекції, практичні заняття), а також оцінюється самостійна робота, що охоплює індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Поточний контроль на всіх видах аудиторних занять реалізується такими методами: усне опитування (індивідуальне, групове, фронтальне), тестування, виконання поточних модульних робіт, написання есе, розв'язування практичних завдань, ситуацій, виконання проєктів, підготовка та демонстрація презентацій тощо.

Поточний контроль виконання самостійної роботи здійснюється з усіх тем.

Методи підсумкового оцінювання: усне опитування, тестовий контроль.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ.

На підсумковий (семестровий) контроль – залік – рішенням кафедри відводиться 20 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ЄКТС, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач вільно оперує термінологічним апаратом соціолінгвістики, аналізує мовну політику; визначає мовну ситуацію; аналізує процеси, що відбуваються в структурній і функціональній сферах української мови на сучасному етапі її розвитку. Здобувач оцінює й критично аналізує соціально, особистісно та професійно значущі проблеми й пропонує шляхи їхнього розв'язання, аргументуючи власні міркування; обґрунтовує свою світоглядну й громадянську позицію; володіє літературним мовленням. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки. Навчально-пізнавальна активність зумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.	ВИСОКИЙ

В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом соціолінгвістики на поглибленому рівні, аналізує процеси, що відбуваються в структурній і функціональній сферах української мови на сучасному етапі її розвитку. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань спроможний вибрати потрібний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом соціолінгвістики на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення сутності актуалізованого питання. Комплекс знань частково-структурований. Здобувач усвідомлює особливості навчальних завдань, аналізуючи мовну ситуацію, послуговується зразком. Здобувач висловлює оцінні міркування щодо питань мовної політики та мовної ситуації, аргументуючи власну позицію. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення та пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНІЙ
Д 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним апаратом соціолінгвістики на середньому рівні: визначає процеси, що відбуваються в структурній і функціональній сферах української мови на сучасному етапі її розвитку; знає особливості взаємодії мови та соціуму, форми існування мови, механізми та проблеми мовної політики, особливості реалізації соціальних чинників у мові. Однак не може самостійно робити узагальнення, а також застосовувати в практичній діяльності набуті теоретичні знання. Відповідь на питання здебільшого ілюструє власними прикладами частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних завдань. Опис мовної ситуації здійснює з опертям на зразок. Навчально-пізнавальна активність є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається неусвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, не може самостійно робити висновки, узагальнення теоретичного матеріалу, а також застосовувати набуті знання в процесі виконання практичних завдань, має низький рівень комунікативної грамотності, недостатньо сформовані навички культури спілкування, вміння зрозуміло й точно висловлювати власні думки.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається неусвідомлено, здебільшого неправильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом. Здобувач не застосовує набутих знань під час виконання практичних завдань, не сформовані навички культури спілкування.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО	Здобувач володіє поняттєвим і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих тем. Навчально-пізнавальна активність проявляється лише в ситуаціях зовнішнього примусу.	

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА														Підсумковий контроль (залік)	Загальна кількість балів
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2										
T1		T2		Контрольна робота	T3		T4		T5		T6		Контрольн а робота		
ауд.	ср.	ауд.	ср.		ауд.	ср.	ауд.	ср.	ауд.	ср.	ауд.	ср.			
5	5	5	5		10	5	5	5	5	5	5	5		5	10
														20	100

Шкала оцінювання: стобалова, ЄКТС, розширена

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою
		залік
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

14. Методичне забезпечення

1. Прокопчук Л. В. Основи соціолінгвістики: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «ДРУК-ПЛЮС», 2025. 182 с.
2. Комп'ютерні презентації лекцій.

15. Рекомендована література

Основна

1. Красовська Г., Сухомлинов О., Сигеда П. Соціолінгвістичний компедіум. Київ: Талком, 2020. 336 с. URL: <https://suchomlynnow.pl/assets/files/publikacje/2020/Socjolingwistyka2020.pdf>

2. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/e-library/Documents/masenko-narysy-z-sociolingvistyky.pdf>

3. Мацюк Г. До витоків соціолінгвістики: соціологічний напрям у мовознавстві: Монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 432 с.

4. Прокопчук Л. В. Основи соціолінгвістики: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «ДРУК-ПЛЮС», 2025. 182 с.

Додаткова:

1. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ: Монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 420 с.

2. Брага І. І. Соціолінгвальні явища в українських новітніх словниках. *Українська мова*. 2024. № 1. С. 77–107.

3. Данилевська О. М. Деколонізація змісту шкільної освіти: соціолінгвістичний аспект. *Українська мова*. 2025. № 2. С. 3–25.

4. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою та язиком. Друге видання, зі змінами і доповненнями. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 202 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3b5b0276-8c5b-4e16-a5a7-db3624f9004b/content>

5. Мова і мовознавство в духовному житті суспільства: Монографія. URL: <http://www.inmo.org.ua/assets/files/Mova%20i%20movoznavstvo%20v%20duhovnomu%20jhytti%20susylstva.pdf>.

6. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз і рекомендації / За ред. Юліане Бестерс-Дільгер. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. 363 с.

7. Соколова С. О. Актуальні проблеми сучасної української соціолінгвістики. *Українська мова*. 2023. № 1. С. 3–19.

8. Соколова С. О. Зміни у ставленні українців до мов на тлі повномасштабного вторгнення Росії в Україну. *Українська мова*. 2019. № 1. С. 36–45.

9. Соколова С. О., Залізняк Г. М. Особливості сучасної мовної ситуації України у дзеркалі соціології та соціолінгвістики. *Українська мова*. 2018. № 2. С. 3–19.

10. Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 280 с.

11. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005.

12. Ставицька Л. Гендер. Мова. Свідомість. Комунікація. Київ: КММ, 2015. 440 с.

13. *Територіальні та соціокультурні умови функціонування української мови в Україні*: монографія [автори: С. О. Соколова, М. О. Гонтар, О. М. Данилевська, Г. М. Залізняк, Л. Т. Масенко, О. Г. Руда, В. М. Труб, І. М. Цар; відп. редактор С. О. Соколова]. Київ, 2023. 786 с.

14. Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду: Док. і матеріали / Упоряд.: Л. Масенко та ін. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2005.

16. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.inmo.org.ua/links.html> – електронні бібліотеки мовознавчої літератури.

2. <https://mova.gov.ua> – Національна комісія зі стандартів державної мови.

3. <https://archive.org/details/UkrMovEnts> – Українська мова. Енциклопедія.
4. <https://www.inmo.org.ua/library.html> – електронна бібліотека Інституту мовознавства імені О. О.Потебні НАН України.
5. <https://iul-nasu.org.ua/biblioteka.html> – електронна бібліотека Інституту української мови НАН України.